



Joint Attention



Programma

- Terminologie Joint Attention
- Videofragment
- Ontwikkeling Joint Attention
- Videofragment
- JASPER-training
- Videofragmenten
- Vragen

A. Talboom & M. Buruma

Terminologie

INTER-PSY



Definitie

Buruma & Blijd-Hoogewys, 2010

Vaardigheid van kinderen om aandacht te delen met ander & zich daarbij te richten op object / gebeurtenis van gedeelde interesse

- Oogcontact
- Blickwisselen
- Gebaren (bijv. wijzen)



JA-indelingen

- Aandacht delen, volgen & richten
- Diadische vs. triadische JA
- Proto-imperatief vs. proto-declaratief



Aandacht delen, volgen & richten

Buruma & Blijd-Hoogewys, WTA, 2010



Diadische vs. triadische JA

- Diadische joint attention
 - aandacht delen
- Triadische joint attention
 - aandacht delen
 - aandacht volgen
 - aandacht richten



Proto-imperatief vs. proto-declaratief

- Proto-imperatief = Requesting
 - verzoekende functie
 - reiken, wijzen & geven
- Proto-declaratief = Joint Attention
 - delen van interesse/ervaring
 - wijzen, geven & laten zien
 - vooral beperkt bij ASS

Ontwikkeling Joint Attention

INTER-PSY



Mijlpalen normale ontw. JA

- 0-3 mnd: ontstaan diadische JA
- > 6 mnd: ontstaan blik volgen
- > 9 mnd: ontstaan diadische JA/blik wisselen
- > 11 mnd: laten zien
- > 12 mnd: volgen wijzende vinger
- > 12 mnd: proto-declaratief wijzen
- > 12 mnd: proto-declaratief geven



Risicomarker high risk infants

Macari e.a., 2012

- Alarmsignaal: JA-problemen op 12 mnd
 - Voor ASS & andere ontwikkelingsproblemen
 - Altijd reden voor verder onderzoek
- Verloop
 - HRI zonder ASS: 'halen schade in'
 - HRI met ASS: JA-problemen blijven zichtbaar, hardnekkig, belangrijk kenmerk ASS



Ontwikkeling bij ASS

- Moeite met oogcontact & delen aandacht
- Diade vs triade
- Volgen wijzende vinger vs volgen oogbewegingen
- Richten vs volgen
- Wijzen zonder oogcontact
- Wijzen andere functie



Ontwikkelingsvolgorde

Paparella et al., 2011

- Bij Requesting vertraagd, maar dezelfde ontwikkelingsvolgorde
- Bij Joint Attention vertraagd & een andere ontwikkelingsvolgorde
- Blik volgen & laten zien = vooral beperkt
- Ontwikkelingsleeftijd van 20 mnd = essentieel
- Requesting > Joint Attention



Belang JA

Kasari et al., 2008, 2012

- Essentieel om te kunnen leren van andere mensen = basis van verdere ontwikkeling
- Voorloper van
 - taal: niveau op 5 jr voorspellend voor LT uitkomst
 - sociale ontwikkeling
 - communicatieve ontwikkeling
- Focus binnen vroeginterventies

JASPER-training

INTER-PSY



JASPER-training

- Ontwikkeling
 - Kasari, Paparella & Gulsrud (USA), 2006
 - Vertaald & bewerkt voor Ned. situatie
- Centraal in training
 - JASPER
 - = Joint Attention Symbolic Play Engagement & Regulation
 - = Joint Attention (JA), spel & emotieregulatie
 - Maar: focus op JA



Principes JASPER-training

- Inhoud
 - Geïndividualiseerd o.b.v. algemene theorie
 - Ontwikkelingsstrategieën & gedragstechnieken
 - Niet alleen JA, maar vooral JE
- Centraal: volgen kind
- Generalisatiebevorderend
 - Aansluitend bij huidig ontwikkelingsniveau
 - Parent-mediated
 - Natuurlijke strategieën: toepasbaar in alledaags leven



Doelgroep JASPER-training

- Kinderen:
 - Leeftijd: 0 tot 6 jaar
 - Alle ontwikkelingsniveaus
 - Duidelijke beperkingen in JA, spelvaardigheden en/of emotieregulatie
 - ASS & andere problematiek
- Ouders
 - Ook geschikt t.b.v. training ouder(s) met ASS



Opzet & organisatie JASPER-training

- Kennismaking
- 15 weken
 - Speelsessies (K&O, video-opname)
 - Nabesprekingsessies a.d.h.v. video (O)
 - Adviezen per mail
 - Op indicatie: betrekken brusjes/netwerk
 - Training op IP-locaties/dagcentra/etc.
- Evaluatie/nazorg
- Korte module > generalisatiebevorderend



Inhoud training: thema's (1/2)

- Kind stimuleren in initiatief nemen tot communicatie
- JA herkennen & hierbij aansluiten (initiatief kind)
- JA tot stand brengen (initiatief ouder)
- JA ondersteunen (timing en intensiteit)



Inhoud training: thema's (2/2)

- Omgeving optimaal inrichten
- Spelroutines aanleren & uitbreiden
- Omgaan met emotieregulatieproblemen
- Stimuleren van taalvaardigheden
- Psycho-educatie
- Generalisatie

Technieken ter stimulatie JA

- | | |
|---|-----------------------------------|
| ● Afwachten | ● Oogcontact uitlokken |
| ● Initiatief kind volgen | – op ooghoogte |
| ● JA voordoen: modeling | – voorwerpen onder ogen |
| ● Contactspelletjes: diadische JA | – door voorwerpen kijken |
| ● Imiteren van geluiden & spelhandelingen | ● Verrassingseffect |
| ● Mimiek & gebaren | ● Vertragen |
| | ● Verwerkingstijd geven |
| | ● Verweven in dagelijkse routines |

JA-spelmateriaal

- Speelgoed met knopjes & geluidjes
- Pop-up speelgoed
- Knikkerbaan
- Bellenblaas
- Spiegel
- Muziekinstrumenten
- Speelgoed dat kind niet zelf kan bedienen

Vragen

Bedankt voor uw aandacht

m.buruma@inter-psy.nl